

RADOVAN DÁVID
vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Řádný a bezvadný výkon poručenství a opatrovnictví nezletilého dítěte“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 13. května 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Poručenství a opatrovnictví představují klíčové právní instituty ochrany dítěte, jehož rodiče nemohou – trvale či dočasně – vykonávat rodičovskou odpovědnost. Zatímco poručník nahrazuje rodiče v plném rozsahu jejich práv a povinností, opatrovník zasahuje jen v konkrétních, zákonem vymezených situacích. Oba instituty jsou nástrojem naplnění zásady nejlepšího zájmu dítěte, zakotvené v čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a rozpracované i v občanském zákoníku a zákoně o zvláštních řízeních soudních.

Řádný a bezvadný výkon poručenství i opatrovnictví vyžaduje nejen právní znalost, ale i citlivé vyvažování práv dítěte, jeho rodiny a povinností státu. Poručník i opatrovník musejí jednat s odbornou péčí a odpovědností, vést dítě k samostatnosti, chránit jeho majetkové i osobnostní zájmy a spolupracovat s OSPOD a soudem. V praxi se však setkáváme s četnými problémy: neurčitým vymezením pravomocí, nejednotnou kontrolní činností, nedostatečnou komunikací s dítětem, či s právními nejistotami při schvalování jednání.

Seminář shrnuje aktuální právní rámec, principy řádného výkonu poručenství a opatrovnictví a přináší přehled nových požadavků plynoucích z novel občanského zákoníku a zákona o zvláštních řízeních soudních. Zdůrazňuje úlohu OSPOD jako veřejného poručníka nebo opatrovníka a jeho odpovědnost při správě jmění, zastupování dítěte a ochraně jeho práv.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- vymezit pojmy poručenství a opatrovnictví a rozlišit jejich funkce
- aplikovat zásadu nejlepšího zájmu dítěte podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte
- orientovat se v právním rámci OZ, ZŘS a ZSPOD
- chápat postavení poručníka jako náhradního vykonavatele rodičovské odpovědnosti
- rozlišit jednotlivé druhy opatrovnictví (kolizní, procesní, pro správu jmění aj.)
- posoudit vhodnost osoby pro výkon poručenství či opatrovnictví
- uplatnit zásadu odborné péče a řádné správy jmění dítěte
- spolupracovat se soudem a plnit povinnost vyúčtování
- rozpoznat situace vyžadující schválení právního jednání soudem
- respektovat právo dítěte být slyšeno a vyjádřit se ke svým záležitostem
- uplatnit princip proporcionality při zásazích do práv rodičů
- připravit návrhy na ustanovení, změnu nebo zrušení poručenství či opatrovnictví
- identifikovat odpovědnostní rizika OSPOD při výkonu veřejného poručenství
- vyhodnotit rozhodovací praxi soudů a metodiky MPSV
- předcházet pochybením v oblasti ochrany osobních a majetkových práv dítěte

Obsah kurzu:

1. Právní rámec poručenství a opatrovnictví

- Občanský zákoník (OZ), zákon o zvláštních řízeních soudních (ZŘS), zákon o sociálně-právní ochraně dětí (ZSPOD)
- Úmluva o právech dítěte a závazky ČR vůči OSN
- Obecné komentáře Výboru OSN pro práva dítěte
- Princip nejlepšího zájmu dítěte a proporcionality zásahu
- Rodičovská odpovědnost a její vztah k náhradním formám péče
- Historický a systematický vývoj právní úpravy
- Poručník a opatrovník jako garant kontinuity právní ochrany dítěte
- Etický rámec výkonu funkce

2. Rodičovská odpovědnost a důvody jejího nahrazení

- Pojem a složky rodičovské odpovědnosti (§ 858 a násl. OZ)
- Omezení, pozastavení a zbavení rodičovské odpovědnosti
- Přejedání výkonu na poručníka nebo opatrovníka
- Vztah mezi rodičem a poručníkem
- Povinnost zachovat rodinné vazby dítěte
- Spolupráce mezi rodiči, poručníkem a OSPOD
- Právní účinky ustanovení poručníka a jeho zánik
- Možnost návratu rodiče k výkonu odpovědnosti

3. Poručenství – účel, podmínky a druhy

- Podmínky ustanovení poručníka dle OZ a ZŘS
- Rozdíl mezi poručníkem s péčí a bez péče o dítě
- Přednost blízkých osob a princip subsidiarity veřejného poručenství
- Poručník jako náhradní vykonavatel rodičovské odpovědnosti
- Povinnosti při zastupování a správě jmění
- Kontrola výkonu poručenství soudem a OSPOD
- Schvalování právních jednání přesahujících běžnou správu
- Odpovědnost poručníka a možnost jeho odvolání

4. Opatrovnictví – druhy a právní rámec

- Krátkodobé, dlouhodobé, kolizní a procesní opatrovnictví
- Opatrovnictví pro správu jmění, ad hoc a zvláštní případy
- Ustanovení opatrovníka podle § 943 a násl. OZ
- Vztah mezi opatrovníkem, rodiči a poručníkem
- Pravomoci a limity činnosti opatrovníka
- Povinnost vyúčtování a přezkumu
- Veřejné opatrovnictví vykonávané OSPOD
- Judikatura správních a civilních soudů

5. Postavení OSPOD jako poručníka či opatrovníka

- ZSPOD jako základní právní rámec výkonu funkce
- OSPOD jako veřejný poručník a veřejný opatrovník
- Povinnost jednat nestranně a v zájmu dítěte
- Vedení dokumentace a spisu dítěte
- Odpovědnost za průběžnou kontrolu výkonu
- Součinnost s krajským úřadem a soudem
- Přenesená působnost a delegace úkonů
- Doporučení metodik MPSV a ombudsmana

6. Správa jmění dítěte poručníkem nebo opatrovníkem

- Povinnost řádné správy podle § 896 a násl. OZ
- Zásada ochrany hodnoty a výnosu jmění
- Běžná a mimořádná správa majetku
- Schvalování právních jednání soudem
- Povinnost předkládat přehledy a vyúčtování
- Odpovědnost za škodu a bezdůvodné obohacení
- Využití majetku pro potřeby dítěte
- Možnost omezení nebo zániku správy

7. Schvalování právních jednání soudem

- Podmínky a postup dle ZŘS
- Kdy je souhlas soudu podmínkou platnosti
- Návrh, odůvodnění a důkazní povinnost
- Zastoupení dítěte kolizním opatrovníkem
- Možnosti odmítnutí schválení
- Kritéria posuzování výhodnosti pro dítě
- Povinnost soudu zohlednit názor dítěte
- Vztah k zásadě materiální pravdy

8. Kontrola výkonu poručenství a opatrovnictví

- Průběžná kontrola OSPOD a krajského úřadu
- Zprávy, revize a vyúčtování poručníka
- Kontrola hospodaření a osobní péče
- Možnost odvolání a nahrazení poručníka
- Povinnost soudu vyžádat si součinnost OSPOD
- Systém prevence pochybení
- Typické nedostatky zjištěné inspekcí
- Vztah ke kontrolní roli soudu

9. Účast dítěte a jeho práva v řízení

- Právo být slyšeno podle čl. 12 Úmluvy o právech dítěte
- Informování dítěte přiměřeně věku a rozumové vyspělosti
- Kolizní opatrovník jako garant procesních práv

- Zastoupení dítěte advokátem
- Povinnost respektovat přání dítěte
- Účast dítěte u soudu a v řízeních OSPOD
- Etické limity výsledku a dotazování
- Důsledky opomenutí participace dítěte

10. Etické a lidskoprávní souvislosti výkonu

- Zásada lidské důstojnosti a ochrany integrity dítěte
- Zákaz tělesných a ponižujících opatření
- Ochrana soukromí a osobních údajů dítěte
- Opatrovník jako nositel důvěry dítěte
- Konflikt zájmů a transparentnost rozhodování
- Povinnost respektu k názoru dítěte
- Etický kodex a odpovědnost úředníka
- Role ombudsmana a nezávislých kontrolních orgánů

11. Judikatura a příklady z praxe

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu
- Soudní praxe k poručenství s péčí a bez péče
- Posuzování střetu zájmů a kolizního opatrovnictví
- Odpovědnost poručníka za škodu
- Správa majetku a přezkum vyúčtování
- Využití příkladů z praxe OSPOD
- Případové studie a modelové situace
- Doporučení pro kvalitní výkon funkce

12. Diskuse a závěr školení